

ถอดบทเรียนจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
“การเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๒”

จากที่ดิฉัน นางปวีณา ยงยีน เข้าร่วมอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๒ จัดโดย สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว

มีวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

๑. รายงานผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑

๒. แนวทางการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๖๒

เนื้อหาในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

๑. ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (นาแปลงใหญ่) ปี ๒๕๖๑

เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงาน นาแปลงใหญ่ ของทุกจังหวัด ๒๑ จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ นำเสนอโดยผู้แทนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว/ศูนย์วิจัยข้าว/สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ

๒. แนวทางการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๒

๒.๑ กรมการข้าว นำเสนอ

- แนวทางการปฏิบัติงาน โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๒ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตมีการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับอย่างแน่นอน และเพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

- โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการบริหารจัดการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสมในการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพชั้นเลิศในนาแปลงใหญ่ และเพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต มีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานคุณภาพชั้นเลิศ

- การส่งเสริมการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP ด้าน ICS / การเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยและป้องกันศัตรูข้าว โดยเนื้อหาที่มีวัตถุประสงค์ ติดตามสถานการณ์ พยากรณ์และเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว และเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนาแปลงใหญ่ให้ได้มาตรฐานการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมตรงตามความต้องการของตลาดและสามารถเข้าสู่ระบบการเชื่อมโยงตลาดข้าวได้ โดยการถ่ายทอดความรู้การผลิตข้าวให้ได้มาตรฐาน GAP โดยใช้กระบวนการควบคุมภายใน ICS ให้เกษตรกรที่ร่วมโครงการนาแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๘๓๙ แปลงและแปลงต่อเนื่อง

๒.๒ กรมส่งเสริมการเกษตร นำเสนอ

- แนวทางการดำเนินงานของในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตรและส่งเสริมกลุ่มชาวนาผู้จัดการศัตรูข้าว

๒.๓ กรมพัฒนาที่ดิน นำเสนอ

- แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมกลุ่มชาวนาผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ

๒.๔ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นำเสนอ เกี่ยวกับกิจกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนาแปลงใหญ่เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ

๒.๕ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ นำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการสนับสนุนการกู้ยืมเงินในการดำเนินงานนาแปลงใหญ่

๓. การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวภายใต้สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว

- การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและการประกวดคัดเลือกเกษตรกรดีเด่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาชาวนาและองค์กรชาวนาที่มีผลงานดีเด่น งบประมาณ ๒๕๖๒ วิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ โดยมี สาขา/ประเภทคัดเลือก ๔ ประเภท

๑. สาขาอาชีพทำนา

๒. กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๓. ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนประเภทข้าวหอมมะลิ

๔. ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนประเภทข้าวอื่นๆ

- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มีเป้าหมายดำเนินการปีงบประมาณ

๒๕๖๒

๑. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๘๘๒ ศูนย์

๒. ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายด้านข้าว ๑,๒๘๖ ศูนย์

๓. ศูนย์บริการชาวนา ๕๑ ศูนย์ และหน่วยเคลื่อนที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี ๕๑ หน่วย

- การพัฒนาศูนย์ข้าวชุมชนในนาแปลงใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายระหว่างศูนย์ข้าวชุมชนกับกรมการข้าวและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

จากการเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงาน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๒ จะเห็นว่าในการการขับเคลื่อนโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ หน่วยงานภาคี ทั้งจากภาครัฐ และเอกชน ถือเป็นกลไกที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลผลิต ผลลัพธ์ และความยั่งยืน เป็นการยกระดับของการทำการเกษตร เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเกษตรกรในอนาคต จากถอดบทเรียน พบว่ามีปัจจัยสู่ความสำเร็จ ๕ ด้าน คือ

มีปัจจัยสู่ความสำเร็จ ๕ ด้าน คือ

๑) ด้านการลดต้นทุน เน้นการสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ตลอดกระบวนการผลิตตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในทุกแปลง การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ ฮอร์โมนต่างๆ เพื่อทดแทนสารเคมีให้มากขึ้น การทำบัญชีครัวเรือน บัญชีฟาร์มและบัญชีต้นทุนอาชีพ พร้อมทั้งวิเคราะห์ทางบัญชีเพื่อนำมาปรับปรุงการผลิต รวมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและ

สถาบันการศึกษา วิจัย คิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการลดต้นทุนการผลิต และผลักดันให้มีการนำมาใช้
อย่างจริงจัง

๒) ด้านการเพิ่มผลผลิต เน้นการนำองค์ความรู้ ผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการผลิตตลอด
กระบวนการผลิตตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน มี
การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรในโครงการอย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้
เกษตรกรในโครงการอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการผลิต ตั้งแต่เพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว ภาคเอกชนมีการ
สนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับ
มาตรฐานสินค้าสู่สากล

๔) ด้านการตลาด มีการวางแผนการตลาดร่วมกันในทุกภาคส่วน ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการผลิต การ
ประเมินผลผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้า ด้วยการศึกษาสถานการณ์
การผลิตและการตลาดสินค้าทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาสินค้าและรักษาคุณภาพสินค้าให้ตรงกับ
ความต้องการของตลาด รวมทั้งส่งเสริมให้ผลิตสินค้าในรูปแบบตลาดพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อลด
ความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา

๕) ด้านการบริหารจัดการ เน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบ Zero Waste
ผลักดันเกษตรกรที่มีความสนใจและต้องการพัฒนาตนเองเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้
Young Smart Farmer เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อสืบทอดการบริหารจัดการให้มีความยั่งยืน
รวมทั้งเชื่อมโยง ศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ภายในพื้นที่แปลงใหญ่ให้
การสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการ

บทสรุปในการ อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงาน โครงการระบบส่งเสริม
การเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๒ มีบทสรุปเพื่อให้การดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ของเจ้าหน้าที่
ผู้ปฏิบัติงานและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการ มีความเข้าใจในโครงการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
ได้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินงาน และงบประมาณในการดำเนินงาน รวมทั้งให้การดำเนินงานโครงการเป็นไป
ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายโครงการ